

UTKAST Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation tas in bestämmelser om teleföretags rätt att i syfte att förebygga skada för teleföretaget, dess kunder eller andra teleföretag behandla personuppgifter med anknytning till vissa brott som riktas mot teleföretags verksamhet. Syftet med propositionen är att införa teleföretags rätt att behandla uppgifter i sektorslagstiftningen till den del det enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning krävs att det föreskrivs om behandlingen av sådana uppgifter i den nationella lagstiftningen.

Dessutom föreslås det att förbudet mot att marknadsföra mobiltelefonabonnemang per telefon ska förlängas med tre år till den 1 juli 2021 efter det att giltighetstiden för den nuvarande bestämmelsen gått ut i och med att omständigheterna till väsentliga delar förblir oförändrade jämfört med den tidigare bedömningen av regleringen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 25 maj 2018.

MOTIVERING

1 Nuläge

Rätt att behandla uppgifter om missbruk

I Finland är datasekretessnämnden verksam till dess att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) träder i kraft. Datasekretessnämnden har med stöd av personuppgiftslagen (523/1999) behörighet att bevilja en sökande tillstånd att behandla personuppgifter och känsliga personuppgifter när förutsättningarna i personuppgiftslagen uppfylls. Datasekretessnämnden har beviljat tre finländska teleföretag tillstånd (daterade den 13 februari 2014 och den 24 juni 2016) att behandla personuppgifter med anknytning till missbruk och dröjsmål med betalning och lämna ut uppgifterna till varandra med stöd av 43 § i personuppgiftslagen.

De beviljade tillstånden har gjort det möjligt att lämna ut personuppgifter mellan teleföretag och att behandla känsliga personuppgifter om sådana personer som inte är teleföretagens egna kunder, när det inte varit fråga om att uppgöra rättsliga anspråk. Tillstånden har beviljats på den grunden att behandling av de uppgifter som tillstånden gäller behövs för att teleföretagen ska ha möjlighet att värja sig mot missbruk som riktas mot dem samt bekämpa och förebygga missbruk och ytterligare skada för dem som blivit utsatta för identitetsstöld. När det gäller uppgifter om betalningsstörningar framgår det av datasekretessnämndens beslut att personuppgiftslagen i stället för kreditupplysningslagen ska tillämpas på ärendet.

Tillstånden gäller uppgifter om en persons dröjsmål med betalningar, insolvens och identitetstölder eller försök till det. Sådana uppgifter kan även innehålla känsliga personuppgifter. Uppgifter om en brottslig gärning eller ett straff eller någon annan påföljd för brott är enligt 11 § i personuppgiftslagen känsliga personuppgifter.

Personuppgiftslagen upphävs och de tillstånd som datasekretessnämnden beviljat går ut när EU:s allmänna dataskyddsförordning blir tillämplig den 25 maj 2018, eftersom det enligt bekräftade uppgifter från justitieministeriet föreslås att den lagstiftning som gäller datasekretessnämnden ska upphävas och datasekretessnämnden läggas ner i och med ikraftträdandet av förordningen. Enligt betänkandet av arbetsgruppen för genomförande av EU:s allmänna dataskyddsförordning (TATTI) är det motiverat att behandlingen av personuppgifter i enlighet med de tillstånd som datasekretessnämnden beviljat kan fortsätta när EU:s allmänna dataskyddsförordning blir tillämplig. Eftersom det förutsätts att lagstiftningen är noga

avgränsad och omfattas av särskilda skyddsåtgärder anser arbetsgruppen att det inte är ändamålsenligt att föreskriva om sådan behandling i en allmän lag om dataskydd. Således är det enligt arbetsgruppens betänkande till denna del behövligt att föreskriva om saken i sektorslagstiftningen, dvs. för teleoperatörernas del i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Förbud mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon

Genom bestämmelsen om förbudet mot att marknadsföra mobiltelefonabonnemang per telefon (201 §) har man ingripit i de störningar som osund konkurrens orsakar på marknaden och skyddat konsumenterna mot störande marknadsföringsmetoder i samband med att mobiltelefonabonnemang sägs upp. Eftersom ett mobiltelefonabonnemang är ett centralt instrument också när det gäller att tillgodose yttrandefriheten, är ett indirekt mål med regleringen att trygga denna grundläggande rättighet.

Bestämmelsen om förbudet mot att till konsumenter marknadsföra telefonabonnemang till mobilnät per telefon är nationell (201 § i informationssamhällsbalken). Bestämmelsen är temporär och gäller till den 1 juli 2018. Motsvarande bestämmelse togs första gången in i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) år 2012. Senare har bestämmelsen flyttats till informationssamhällsbalken 2014, när kommunikationsmarknadslagen upphävdes, och bestämmelsens giltighetstid förlängdes till 2015.

Enligt det nuvarande förbudet får telefonabonnemang till mobilnät inte marknadsföras till konsumenter per telefon, om inte konsumenten uttryckligen begär det. Enligt det andra momentet utgör förbudet inte något hinder för teleföretag att marknadsföra abonnemang till sina egna mobiltelefonkunder. I bestämmelsen avses med telefonabonnemang till mobilnät telefonabonnemang som fungerar i mobilnät och som gör det möjligt att ringa och ta emot samtal med nummer som finns i en nationell nummerplan (allmän telefonitjänst). Om konsumenten tidigare har varit kund hos teleföretaget, men har bytt till ett annat företags mobiltelefonabonnemang, får teleföretaget inte längre kontakta konsumenten per telefon i marknadsföringssyfte. Detta innebär att kunden efter begäran om nummeröverföring inte längre i enlighet med bestämmelsen kan betraktas som teleföretagets kund.

Förbudet har sin grund i att man till följd av hård konkurrens och organisationer som skötte telefonförsäljning på entreprenad gick till överdrift i marknadsföringen under de första åren av 2010-talet. På grund av en försäljningspraxis som kan ses som osund och vilseledande blev vissa konsumenter innehavare av dubbla abonnemang, råkade ut för avbrott i abonnemangets funktion och befann sig i en allmänt oklar situation, vilket i sin tur ledde till ett stort antal konsumentklagomål. Största delen av problemen berodde på telefonförsäljning genom vilken teleföretaget försökte vinna tillbaka en kund som gått över till ett konkurrerande teleföretag. Det fanns problem särskilt i den tid nummeröverföringsprocessen tog, dvs. nummeröverföringen kunde inte genomföras i realtid. Dubbla begäranden om nummeröverföring och oreda ledde detta till situationer där kunden kunde bli utan ett fungerande mobiltelefonabonnemang i flera dagar.

När förbudet förlängdes (RP 4/2015 rd) ansågs det att försäljning per telefon är ett enkelt, effektivt och förmånligt sätt att marknadsföra och sälja produkter och tjänster. Det ansågs vara en bra säljkanal för företag som expanderar till nya marknader och nya produktgrupper. Telefonförsäljning ansågs öka mängden produkter som finns tillgängliga för konsumenterna (i synnerhet i glesbygden) och den vägen öka konkurrensen. Samtidigt ansågs det ändå finnas nackdelar med telefonförsäljning som riktade sig mot konsumenter. Det konstaterades att en del av konsumenterna kunde uppleva telefonförsäljning överlag som störande och att en del av konsumenterna på grund av telefonförsäljning kunde fatta köpbeslut som de senare ångrade. Vidare konstaterades det att det i extrema fall kan gå så att konsumenten kände sig vilseledd eller lurad att fatta köpbeslutet eller att ett avtal som säljaren ansåg lagligt hade kunnat uppkomma mot konsumentens vilja

Enligt kommunikationsministeriets studie som publicerades 2015 (Kommunikationsministeriets publikationer 1/2015) hade effekterna av bestämmelsen om förbudet mot marknadsföring per telefon varit positiva. Dessutom ansågs teleföretagen ha iakttagit förbudet väl. Då uppskattade konsumentmyndigheterna och teleföretagen att antalet klagomål hade minskat betydligt sedan bestämmelsen hade trätt i kraft. Både operatörer och myndigheter ansåg då att konkurrensen om mobilabonnemang hade förblivit stark. Antalet anställda vid operatörerna och deras underleverantörer hade enligt studien minskat i och med införandet av bestämmelsen.

När förbudet mot marknadsföring per telefon förlängdes ansågs det viktigt att trygga konsumenternas ställning och att avvärja de problem som marknadsföring per telefon tidigare medfört. Då ansåg riksdagens kommunikationsutskott att behovet att ge konsumenterna skydd mot de problem som marknadsföring per telefon orsakar fortfarande kvarstod. Även när giltighetstiden för bestämmelsen förlängdes ansågs det för att förslaget ska vara acceptabelt att det är viktigt att bestämmelsen om förbudet blir temporär och uteslutande gäller marknadsföring av mobilabonnemang per telefon. (KoUB 1/2015 rd)

Kommunikationsministeriet begärde in åsikter av intressentgrupper om bedömningspromemorian om förbud mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon. Utifrån utlåtandena understöder nästan alla remissinstanser att giltighetstiden för bestämmelsen om förbudet mot marknadsföring per telefon förlängs. En del av remissinstanserna gjorde förbehåll särskilt i anknytning till reformen av lagstiftningen om integritet och elektronisk kommunikation inom EU. En förlängning av regleringen fick brett stöd därför att det i de omständigheter som förbudet grundar sig på inte har upptäckts några betydande förändringar och således har det ansetts att det fortfarande finns behov av att skydda konsumenterna.

Risken för överdrifter och störande marknadsföringsmetoder med tanke på konsumenterna hör samman med nummeröverföringsprocesserna. Nummeröverföringsprocesserna gör telefonabonnemangen till tjänster som avviker från andra typer av abonnemang och i vars marknadsföring det är möjligt att använda sig av verksamhetssätt som är till skada för konsumenten, om det inte finns lagstiftning som förbjuder marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon. Enligt Konkurrens- och konsumentverkets utlåtande är det med tanke på konsumentskyddet motiverat att förlänga förbudet, om det inte går att lösa problemen med marknadsföring per telefon på något annat sätt. Utifrån responsen från intressentgrupperna gäller utmaningarna fortfarande endast marknadsföringen av mobiltelefonabonnemang per telefon, och således finns det inget behov av att utvidga regleringen.

Enligt de övervakande myndigheterna är det dock svårt att bedöma vad avsaknaden av förbudet skulle leda till på marknaden, eftersom förbudet har funnits i flera år. Vid hörandet har det dock framgått att förbudet anses göra konkurrensen mellan teleföretagen mer öppen.

De som var mer reserverade till en förlängning av förbudet (Kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket och Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry) önskade att problemen skulle redas upp på ett mer allmänt, teknik neutralt sätt i stället för genom sektorsspecifik lagstiftning.

I EU pågår för närvarande beredningen för att ersätta Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) med förordningen om integritet och elektronisk kommunikation, vilket enligt kommissionens förslag kommer att påverka regleringen av marknadsföringen per telefon på en allmän nivå inom EU. Beredningen av denna reform är inte färdig, så vilka verkningar den har på den nationella lagstiftningen klamar inom en nära framtid.

2 Föreslagna ändringar

Rätt att behandla uppgifter om missbruk

Syftet med denna proposition är att säkerställa teleföretagens förutsättningar för att behandla uppgifter om brott som abonnenter eller användare begått med hjälp av en kommunikationstjänst, om uppgifterna är nödvändiga för att förebygga skada som riktas mot teleföretaget, dess kunder eller andra teleföretag. I propositionen föreslås det att det i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation tas in en bestämmelse om teleföretags rätt att behandla personuppgifter som definieras särskilt och som har anknytning till vissa brott.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelse finns i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen, som ska tillämpas från och med den 25 maj 2018. Enligt den får det i nationell lag föreskrivas om behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelse eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder, men det förutsätter att det fastställs lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter. [I regeringens proposition med förslag till dataskyddslag föreslås det...]

I övrigt ska behandlingsgrunden enligt artikel 6.1 f i EU:s allmänna dataskyddsförordning, efter det att förordningen har trätt i kraft, tillämpas på behandling av personuppgifter för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen. Denna behandlingsgrund kan med hänsyn till artikel 6.2 i förordningen inte preciseras i den nationella lagstiftningen. Därför måste den sektorsspecifika lagstiftningen i informationssamhällsbalken begränsas till att gälla de uppgifter som avses i artikel 10 i EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Behandling av de uppgifter som avses i artikel 10 i EU:s allmänna dataskyddsförordning förutsätter att det föreskrivs om skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter. Skyddsåtgärder i enlighet med denna proposition innebär att de uppgifter som behandlas ska avgränsas till att gälla de uppgifter som anges i lag och som är nödvändiga med tanke på ändamålet med behandlingen (ändamålsbegränsning) samt att lagringstiden för uppgifterna begränsas. De uppgifter som behandlas avgränsas till att gälla vissa fällande domar i brottmål som domstolen meddelat och dessutom avgränsas kretsen av registrerade till kommunikationstjänsternas användare och abonnenter. Behandlingen av personuppgifter för de ändamål som avses i propositionen förutsätter också att brotten har begåtts med hjälp av en kommunikationstjänst.

Lagringen av uppgifterna i registret avgränsas till att gälla endast det som är nödvändigt för att förebygga skada för teleföretag, dess kunder eller andra teleföretag. Enligt propositionen avgränsas teleföretagens rätt att behandla uppgifter om brott till att gälla endast sådana uppgifter som anknyter till fällande domar för bedrägeri, grovt bedrägeri, betalningsmedelsstöld eller identitetsstöld. Med detta avses sådana typer av brott om vilka det föreskrivs i 36, 37 och 38 kap. i strafflagen (39/1889). Detta innebär att teleföretagets rätt att lämna ut uppgifter till andra teleföretag avgränsas till att gälla endast dessa uppgifter. Det bör dock noteras att teleföretaget kan ha rätt att behandla personuppgifter med anknytning till brott även med stöd av annan lagstiftning, varvid bl.a. de förutsättningar och villkor för behandling som anges i annan lagstiftning blir tillämpliga.

I enlighet med minimeringsprincipen i fråga om behandling av personuppgifter ska behandlingen begränsas till vad som är behövligt i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Enligt propositionen ska uppgifter om missbruk avlägsnas från teleföretagets register senast fem år efter det att uppgifterna registrerades eller före det, om den fällande domen i brottmålet upphävs eller återbryts. Om domen ändras till följd av att domen överklagas eller omprövas, ska uppgifterna i registret rättas. Syftet med tidsfristen är att göra det möjligt att behandla uppgifterna under den tid det behövs för att förebygga skada.

Även alla de omfattande skyddsåtgärder som ska tillämpas direkt med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning [och dataskyddslagen] blir tillämpliga. Dessa innebär bl.a. att registrerade ska informeras skriftligen om behandling av uppgifter om missbruk och om registrerades rättigheter enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Till registrerades rättigheter hör bl.a. rätt att få felaktiga uppgifter i registret rättade av den personuppgiftsansvarige. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige se till att lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder har genomförts för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter.

Förbud mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon

I denna proposition föreslås det att det nuvarande förbud mot marknadsföring per telefon som finns i informationssamhällsbalken förlängs i sin nuvarande form med tre år till den 1 juli 2021.

Förlängning av giltighetstiden för den nuvarande bestämmelsen för viss tid anses motiverat, eftersom största delen av intressentgrupperna anser att en förlängning för viss tid fortfarande är en fungerande lösning för att förebygga störning på marknaden och förbättra skyddet av konsumenter mot störande marknadsföringsmetoder. En förlängning av giltighetstiden för bestämmelsen fick i huvudsak understöd förutom bland teleföretagen dessutom bland de ministerier och intresseorganisationer som lämnade utlåtande.

Inte heller i de omständigheter som ligger bakom regleringen har man upptäckt några sådana förändringar som skulle antyda att förbudet i fortsättningen skulle vara en onödig eller orimlig åtgärd. Trots att andra säljkanaler har fått en större roll, anses bestämmelserna om förbudet mot marknadsföring per telefon fortfarande vara aktuella.

I EU pågår för närvarande beredningen för att ersätta direktivet om integritet och elektronisk kommunikation med förordningen om integritet och elektronisk kommunikation, vilket enligt kommissionens förslag kommer

att påverka regleringen av marknadsföringen per telefon på en allmän nivå inom EU. Flera intressentgrupper förordar att det görs en ny bedömning av förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon i framtiden i samband med den förordningen och genomförandet av den. Enligt responsen från intressentgrupperna är det ändamålsenligt att bedöma bestämmelserna om förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon i samband med den nya förordningen och genomförandet av den. De kommande ändringarna motiverar för sin del att bestämmelserna om förbudet mot marknadsföring per telefon även i framtiden ska vara temporära.

3 Propositionens konsekvenser

Rätt att behandla uppgifter om missbruk

Syftet med propositionen är att göra det möjligt för teleföretag att behandla sådana personuppgifter som är nödvändiga för att förebygga skada även efter det att de nuvarande tillstånd för behandling som datasekretessnämnden beviljat har gått ut. Detta innebär en möjlighet att behandla sådana personuppgifter med anknytning till vissa brott enligt denna proposition som det förutsätts att det föreskrivs om särskilt i den nationella lagstiftningen eller EU-lagstiftningen.

Propositionen förändrar nuläget såtillvida att teleföretagets rätt att behandla personuppgifter med anknytning till brott ska grunda sig direkt på lag i stället för på ett tillstånd till behandling som beviljats av datasekretessnämnden. Däremot utvidgar propositionen möjligheten att behandla uppgifter även till sådana teleföretag som tidigare inte har sökt eller fått tillstånd till behandling av datasekretessnämnden.

Propositionen preciserar också förutsättningarna för behandling av uppgifter om missbruk genom att behandlingen jämfört med nuläget blir mer strikt begränsad till de förutsättningar som anges i lag, vilket leder till att teleföretagen behöver uppdatera sin nuvarande praxis i fråga om registrering och annan behandling av uppgifter. För teleföretagen medför detta behov av nya arrangemang, som har vissa ekonomiska verkningar på grund av omorganiseringen av registrerings- och behandlingspraxisen. Det bör dock noteras att EU:s allmänna dataskyddsförordning medför att praxisen för behandling av personuppgifter i vilket fall som helst behöver uppdateras.

Propositionen stärker skyddet av registrerade personuppgifter genom att nuläget ändras så att förutsättningarna för teleföretag att behandla uppgifter om brott preciseras och behandlingen begränsas till endast det nödvändiga. Även förutsättningarna och skyddsåtgärderna för behandling preciseras jämfört med nuläget, vilket för sin del stärker skyddet för personuppgifter och privatliv.

Om det inte föreskrivs om rätten att behandla uppgifter om brott, kommer teleföretagens möjlighet att behandla uppgifter om brott begångna av abonnenter och användare och som de behandlar med tillstånd av datasekretessnämnden och om vilken det inte föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen att upphöra.

Förbud mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon

Utifrån responsen från intressentgrupper finns det inga uppgifter om att effekterna av förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon skulle ha förändrats betydligt sedan giltighetstiden för bestämmelserna förlängdes, dvs. under de tre senaste åren. Nummeröverföringsprocesserna har förblivit oförändrade och i samband med dem finns det fortfarande behov av att skydda konsumenterna mot skadliga marknadsföringsmetoder samt mot de störningar som tidigare kunnat noteras på marknaden.

Det sektorsspecifika förbudet mot marknadsföring är dock fortfarande en kraftfull åtgärd som begränsar teleföretagets möjligheter att marknadsföra sina mobiltelefonitjänster. Under beredningen har det dock inte framkommit att förbudet mot marknadsföring per telefon skulle ha orsakat störningar av konkurrensen eller försvagat vissa konsumentgruppers ställning. Proportionaliteten i regleringens verkningar tryggas fortfarande genom att regleringen begränsas till endast den tjänst och marknadsföringskanal där det förekommit problem, dvs. marknadsföringen av mobiltelefonitjänster per telefon. Dessutom strävar man efter att säkerställa regleringens proportionalitet i förhållande till dess mål genom att regleringen gäller för viss tid, för att proportionaliteten i och behovet av regleringen kommer att bedömas på nytt inom en snar framtid i samband med reformen av EU-lagstiftningen.

Vid konsekvensbedömningen 2015 förordades en ny temporär bestämmelse om förbudet, eftersom en förlängning ansågs ha mindre potentiella negativa konsekvenser än vad slopandet av bestämmelsen skulle ha haft. Situationen är utifrån responsen från intressentgrupperna fortfarande densamma.

I samband med ovannämnda konsekvensbedömning diskuterades det även att utvecklingen på marknaden och på det tekniska området med tiden kan göra bestämmelsen överflödig och att alternativet att slopa bestämmelsen således ska tas till omprövning inom den närmaste framtiden. Enligt responsen från teleföretagen har andra säljkanaler för mobiltelefonabonnemang fått större betydelse, men trots det får förlängningen av förbudet brett stöd. Detta beror på att när nummeröverföringsprocesserna förblir oförändrade är motiveringen till den särskilda reglering som gäller telefonabonnemang fortfarande aktuell.

Alternativet till förlängning av förbudet är att avstå från att förlänga det, dvs. att förbudet upphör att gälla efter den 1 juli 2018. Detta skulle leda till en situation där teleföretagen per telefon i marknadsföringssyfte kan kontakta kunder som övergår till en annan operatör. Utifrån responsen från intressentgrupperna skulle detta utsätta konsumenterna för samma risker som hittills.

Det tredje alternativet är att försöka hitta allmänna teknikneutrala metoder för att reglera den elektroniska direktmarknadsföringen per telefon. Till denna del pågår beredningen av förordningen om integritet och elektronisk kommunikation fortfarande inom Europeiska unionens lagstiftningsorgan, så det finns inte förutsättningar för beredning av nationell överlappande reglering i lagstiftningen om elektronisk kommunikation inom ramen för propositionens tidsplan.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet.

Under den preliminära beredningen gav följande 15 intressentgrupper sitt utlåtande om den bedömningspromemoria som gällde behovet av ändringar: Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, DNA Abp, Finlands näringsliv rf, Elisa Abp, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, Finansinspektionen, Finnet-förbundet rf, Konkurrens- och konsumentverket, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, MOI Mobiili Oy, justitieministeriet, Suomen Asiakastieto Oy, Telia Finland Oyj, arbets- och näringsministeriet och Kommunikationsverket.

Regleringen om behandlingen av uppgifterna om missbruk och betalningsstörningar understöddes av största delen av remissinstanserna. Suomen Asiakastieto Oy och Kommunikationsverket förespråkade reglering i den allmänna lagstiftningen och de övriga som lämnade utlåtande i frågan förespråkade reglering i sektorslagstiftningen, dvs. i informationssamhällsbalken. I justitieministeriets utlåtande konstaterades det att behandling av uppgifter om dröjsmål med betalningar är möjlig för ändamål som rör ett berättigat intresse i enlighet med artikel 6.1 f i EU:s allmänna dataskyddsförordning, vilket lämnas till den personuppgiftsansvarige att bedöma huruvida förutsättningarna uppfylls. Enligt justitieministeriets utlåtande kan uppgifterna om missbruk innehålla sådana uppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser och som avses i artikel 10 i EU:s allmänna dataskyddsförordning, och då är förutsättningen för behandling att behandlingen av uppgifterna tillåts i lagstiftningen.

En förlängning av giltighetstiden för bestämmelserna om förbudet mot marknadsföring per telefon understöddes av nästan alla som lämnade utlåtande, av vilka en del gjorde förbehåll. En förlängning av giltighetstiden för regleringen i sin nuvarande form understöddes av teleföretagen, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry, arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet. Konkurrens- och konsumentverket och Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet understödde en förlängning av förbudet med vissa förbehåll. Finlands näringsliv rf kan godta regleringen i dess nuvarande form trots sitt förbehåll och Kommunikationsverket önskar att man i stället för den sektorsspecifika lagstiftningen hittar teknikneutrala lösningar.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samma dag som EU:s allmänna dataskyddsförordning blir tillämplig, dvs. den 25 maj 2018.

5 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Rätt att behandla uppgifter om missbruk

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Inom Europeiska unionen skyddas behandlingen av personuppgifter genom EU:s allmänna dataskyddsförordning, som genomför det skydd av personuppgifter som tryggas i artikel 8.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Propositionen ger teleföretagen möjlighet att behandla sådana personuppgifter som inte kan behandlas direkt med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning. Behandlingen sker dock i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen när det föreskrivs om behandlingen av uppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser i en nationell lag och den registrerades rättigheter och friheter skyddas med lämpliga skyddsåtgärder (artikel 10 i EU:s allmänna dataskyddsförordning).

De föreslagna bestämmelserna om uppgifter om missbruk respekterar det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas i grundlagen, eftersom de föreslagna bestämmelserna om behandlingen och förutsättningarna för den avgränsas noggrant och det samtidigt föreslås bestämmelser om särskilda skyddsåtgärder för att skydda de registrerade. Dessa skyddsåtgärder inbegriper att de uppgifter som lagras, samt kretsen av registrerade och lagringstiden för uppgifterna avgränsas noggrant i speciallagstiftningen.

Genom skyddsåtgärderna säkerställs det särskilt att principerna om ändamålsbegränsning och minimering av behandlingen av uppgifter iakttas. Dessa principer fastställs i EU:s allmänna dataskyddsförordning, i vilken det bl.a. förutsätts att personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade och dessutom ska personuppgifterna vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

De registrerades rätt till privatliv och skydd av personuppgifter tryggas också genom andra rättigheter för registrerade och skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning, såsom att registrerade har rätt att få felaktiga uppgifter rättade och personuppgiftsansvariga ska behandla uppgifterna på ett öppet sätt. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige vidta behövliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Förbud mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon

När lagstiftningen om förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonabonnemang per telefon kom till 2012 sågs det inte hur grundlagen med avseende på proportionaliteten skulle kunna hindra att marknadsföringsförbudet införs, eftersom det i alla fall handlar om en mycket snäv begränsning i den kommersiella kommunikationen och andra marknadsföringskanaler fortsatt är tillgängliga och marknadsföring per telefon är tillåten om konsumenten uttryckligen begär det. Att lagen var tänkt att gälla temporärt ansågs också i det sammanhanget kunna ses som ett argument som gör begränsningen mindre problematisk i ett konstitutionellt perspektiv. (GrUU 6/2012 rd)

Det föreslås att regleringen ska ha samma innehåll och att giltighetstiden för den förlängs med tre år. Inte heller i omständigheterna har det upptäckts några sådana betydande förändringar som skulle inverka på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna eller ge skäl att bedöma förhållandet till grundlagen på ett sätt som avviker från den tidigare bedömningen. Därför anses det inte finnas något konstitutionellt hinder för regleringen.

Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

17 kap. Behandling av elektroniska meddelanden, förmedlingsuppgifter och uppgifter om brott

[--]

145 a § Teleföretags rätt att behandla personuppgifter med anknytning till brott

Ett teleföretag har rätt att behandla uppgifter om brott som abonnenter eller användare begått med hjälp av en kommunikationstjänst, om uppgifterna är nödvändiga för att förebygga skada som riktas mot teleföretaget, dess kunder eller andra teleföretag.

För de ändamål som avses i 1 mom. får teleföretaget registrera och till ett annat teleföretag lämna ut uppgifter om sådana fällande domar i brottmål där abonnenten eller användaren har dömts för bedrägeri, grovt bedrägeri, betalningsmedelsbedrägeri eller identitetsstöld. En registeranteckning får innehålla följande uppgifter:

- 1) personens namn, personbeteckning eller, om personbeteckningen inte är känd, födelsetid,*
- 2) företagets FO-nummer,*
- 3) domstolens namn, dagen för avgörandet och avgörandets nummer,*
- 4) brott som har tillräknats den dömde, tiden för brottet, straff och de lagbestämmelser som har tillämpats,*
- 5) avgörandets laga kraft och den dag då avgörandet vann laga kraft.*

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. ska avlägsnas från registret utan dröjsmål om den fällande domen i brottmålet upphävs eller återbryts, eller rättas om den fällande domen i brottmålet ändras. Anteckningen ska dock avlägsnas från registret senast fem år efter det att uppgifterna registrerades.

351 § Ikraftträdande (5 mom.)

[--]

Lagens 201 § gäller till och med den 1 juli 2021.

[--]